

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

คำนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตในการปฏิบัติงาน โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต ตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เพื่อกำหนดมาตรการสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต มุ่งการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นปัญหาสำคัญและพบบ่อย นอกจากนี้ ยังนำความเสี่ยงการทุจริตที่ได้นี้มากำหนดเป็นมาตรการภายในเพื่อป้องกันการทุจริตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานีอีกด้วย เพื่อมุ่งตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริตตลอดจนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาออนไลน์ (Integrity and Transparency Assessment Online: ITA Online) มีค่าคะแนนที่สูงขึ้นตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. วัตถุประสงค์	๒
๓. ศัพท์เฉพาะ คำนิยาม	๓
ส่วนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	
๑. การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต	๔
๒. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	๔-๖
๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๗-๙
๔. การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต	๙-๑๐
๕. การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	๑๑-๑๖

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

การมีผลประโยชน์ทับซ้อนถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซง การใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบันและสังคมต้องสูญเสียไป โดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงคุณค่าอื่น ๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม อย่างไรก็ตามท่ามกลางผู้ที่ตั้งใจจะทำความผิด ยังพบผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก จนนำไปสู่การถูกกล่าวหา ร้องเรียนเรื่องทุจริตหรือถูกลงโทษทางอาญา ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพตุมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ อีกด้วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตโดยวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) เป็นกรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจาก การปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริต

ประเภทของความเสี่ยง แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: S) หมายถึง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวมที่เกิดจากเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเหตุการณ์ภายนอกที่ส่งผลต่อกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ไม่เหมาะสม รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบายเป้าหมายกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร ภาวะการแข่งขัน ทรัพยากรและสภาพแวดล้อม อันส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร

๒. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: O) เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยง เนื่องจากกระบวนการภายในขององค์กร/กระบวนการเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่ใช้/บุคลากร/ความเพียงพอของข้อมูล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ

๓. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: F) เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณและการเงิน เช่น การบริหารการเงินที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ทำให้ขาดประสิทธิภาพ และไม่ทันต่อสถานการณ์ หรือเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเงินขององค์กร เช่น การประมาณการงบประมาณไม่เพียงพอ และไม่สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินการ เป็นต้น เนื่องจากขาดการจัดหาข้อมูล การวิเคราะห์ การวางแผน การควบคุม และการจัดทำรายงานเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงบประมาณ และการเงินดังกล่าว

๔. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk: C) เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยง เนื่องจากความไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัยหรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญา การร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน

สาเหตุของการเกิดความเสี่ยง อาจเกิดจากปัจจัยหลัก ๒ ปัจจัย คือ

๑. ปัจจัยภายใน เช่น นโยบายของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ จริยธรรม คุณภาพของบุคลากร และการเปลี่ยนแปลงระบบงานความเชื่อถือได้ ของระบบสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง การควบคุม กำกับดูแลไม่ทั่วถึง และการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นต้น

๒) ปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือ สภาพการแข่งขัน สภาวะแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สภาวะการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท หรือผู้บริหารซึ่งมีอำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำนั้นอาจเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวทั้งเจตนาและไม่เจตนา และมีรูปแบบที่หลากหลายไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ในรูปตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้ อาทิ การแต่งตั้งพรรคพวกเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรต่างๆ ทั้งในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทจำกัดหรือการที่บุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจให้ญาติพี่น้องหรือบริษัทที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียได้รับสัมปทานหรือผลประโยชน์ จากทางราชการโดยมิชอบ ส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากยึดผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ผลเสีย จึงเกิดขึ้นกับประเทศชาติ การกระทำแบบนี้เป็นการกระทำที่ผิดทางจริยธรรมและจรรยาบรรณ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน จึงหมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาส ที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตในครั้งนี้นำเอาความเสี่ยงในด้านต่างๆ มาดำเนินการวิเคราะห์ตามกรอบมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) และตามบริบทความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนนี้ จะช่วยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทราบถึงความเสี่ยงการทุจริตที่เกิดขึ้น และปัจจัยเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุทำให้เกิด ดังนี้

๑. การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของข้าราชการเป็นไปในลักษณะที่ขาดหรือมีความรับผิดชอบไม่เพียงพอ

๒. การปฏิบัติหน้าที่ไปในทางที่ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือในควมมีคุณธรรม ความมีจริยธรรม

๓. การปฏิบัติหน้าที่โดยการขาดการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลพร้อมกันนี้ ยังสามารถกำหนดมาตรการแนวทางการป้องกัน ยับยั้งการทุจริต ปิดโอกาสการทุจริตและเพื่อกำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพตมิชอบ การกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็น ปัญหาสำคัญและพบบ่อยอีกด้วย

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างวัฒนธรรมสุจริต และแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารราชการให้เกิดความคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

๒. เพื่อปรับปรุงกลไกการทำงาน เพื่อยั้งการทุจริต และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

๓. เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่ อันมิควรได้โดยชอบตามกฎหมาย ให้ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดียืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม ถูกกฎหมาย โปร่งใส และตรวจสอบได้

๔. เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

๓. ศัพท์เฉพาะ คำนิยาม

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตแลประพฤติ มิชอบ หรืออาจการก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต
ความเสี่ยง (Risk)	ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์บางอย่างซึ่งมีผลกระทบทำให้การดำเนินงาน ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือเบี่ยงเบนไปจากที่กำหนด ไว้ ทั้งนี้ผลกระทบ ที่เกิดขึ้นอาจส่งผลในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ผลกระทบทางลบ เรียกว่า ความเสี่ยง ผลกระทบทางบวก เรียกว่า โอกาส
ความเสี่ยง /ปัญหา	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่ยังไม่เกิด ต้องหามาตรการควบคุม ปัญหา : เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว รู้อยู่แล้ว ต้องแก้ไขปัญหา
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอย่างไรบ้าง
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรงของความ เสี่ยง การทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัยคือ โอกาส เกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

ส่วนที่ ๒
การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๑. การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ แบ่งการประเมินความเสี่ยงออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่

- ๑) ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ของทางการราชการ
- ๒) ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ (การจัดซื้อจัดจ้าง)
- ๓) ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ (การบริหารงานบุคคล)

๒. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ ๑ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ลำดับ ที่	แหล่งความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
๑. ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ					
๑	การใช้ดุลยพินิจของ เจ้าหน้าที่ในการพิจารณา อนุมัติหรืออนุญาต	เจ้าหน้าที่อาจใช้ดุลยพินิจในการพิจารณา อนุมัติหรืออนุญาตโดยไม่ยึดหลักเกณฑ์ ระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่าง เคร่งครัด ส่งผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติ เอื้อประโยชน์แก่บุคคลหรือหน่วยงานบาง ราย หรือมีการเรียกรับผลประโยชน์เพื่อ แลกกับการอนุมัติหรือเร่งรัดการ ดำเนินการ	๒	๓	๖ (ปานกลาง)

ลำดับ ที่	แหล่งความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
๒	การตรวจสอบเอกสารและ หลักฐานประกอบการอนุมัติ ไม่ครบถ้วน	เจ้าหน้าที่อาจตรวจสอบเอกสารและ คุณสมบัติของผู้ขออนุมัติหรือขออนุญาต ไม่ครบถ้วน หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ กำหนด ทำให้มีการอนุมัติแก่ผู้ที่ไม่มี คุณสมบัติครบถ้วน หรืออนุมัติโดยใช้ ข้อมูลอันเป็นเท็จ ส่งผลให้เกิดความ เสียหายต่อทางราชการและกระทบต่อ ความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน	๒	๓	๖ (ปานกลาง)
๒. ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่					
๑	การใช้อำนาจของ ผู้บังคับบัญชาในการสั่งการ มอบหมายงาน และ พิจารณาผลการปฏิบัติงาน	ผู้บังคับบัญชาอาจใช้อำนาจตามตำแหน่ง ในการมอบหมายงาน การพิจารณาความดี ความชอบ การเลื่อนเงินเดือน หรือการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยไม่ยึดหลัก ความเป็นธรรม ความโปร่งใส และ หลักเกณฑ์ที่กำหนด ส่งผลให้เกิดการเลือก ปฏิบัติหรือเอื้อประโยชน์แก่บุคคลบางราย	๒	๔	๘ (ปานกลาง)
๒	การรับของขวัญหรือ ผลประโยชน์	เจ้าหน้าที่รับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์อื่นใดจากผู้มาติดต่อราชการ ซึ่ง อาจมีผลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติ หน้าที่	๓	๓	๙ (สูง)

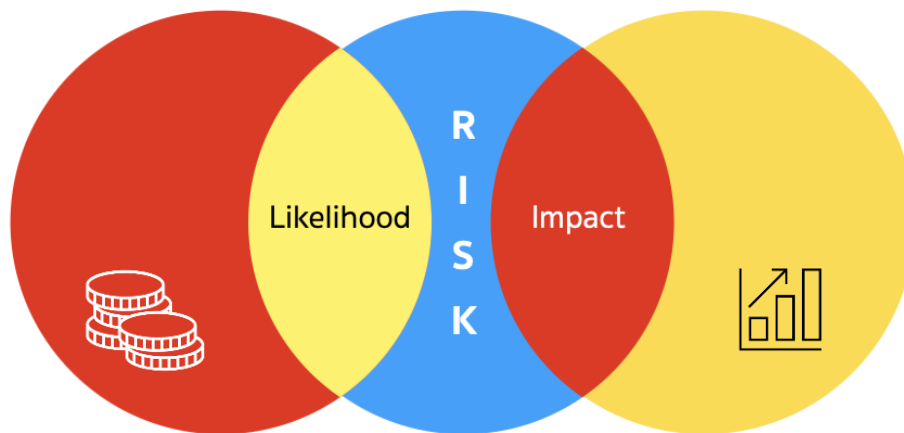
ลำดับ ที่	แหล่งความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
๓. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ					
๑	การเบิกจ่ายงบประมาณ และการตรวจสอบเอกสาร ประกอบการเบิกจ่าย	เจ้าหน้าที่อาจดำเนินการเบิกจ่าย งบประมาณโดยตรวจสอบเอกสาร หลักฐานไม่ครบถ้วน หรือไม่ปฏิบัติตาม ระเบียบ หลักเกณฑ์ และหนังสือสั่งการที่ เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดการเบิกจ่ายเกิน สิทธิ เบิกจ่ายซ้ำ หรือเบิกจ่ายในรายการที่ ไม่สามารถเบิกได้ ทำให้ราชการได้รับ ความเสียหาย	๒	๓	๖ (ปาน กลาง)
๒	การใช้ดุลยพินิจในการ บริหารและใช้จ่าย งบประมาณ	ผู้มีอำนาจหรือผู้รับผิดชอบอาจจัดสรรหรือ อนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณโดยไม่เป็นไป ตามแผนงาน วัตถุประสงค์ หรือความ จำเป็นของทางราชการ รวมถึงอาจเอื้อ ประโยชน์แก่บุคคลหรือหน่วยงานใดเป็น การเฉพาะ ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณ ขาดความโปร่งใส ไม่คุ้มค่า และไม่เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ	๑	๒	๒ (ต่ำ)

๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี ได้ดำเนินการกำหนดเกณฑ์
สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน
โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาสที่จะเกิดการทุจริต และด้านผลกระทบ และกำหนดการให้คะแนน
ทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียดดังนี้

โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ในช่วง
เวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้นโดยสามารถ
แบ่งเป็นผลกระทบทางด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

๑. เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (likelihood)

โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นยาก

๒. เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)		
ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง
๔	สูง	ถูกลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรง
๓	ปานกลาง	สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ไม่เหมาะสม
๒	น้อย	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
๑	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานนานๆ ครั้ง

ระดับของความเสีย (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสีย (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสีย	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk: E)	๑๕-๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk: H)	๙-๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk: M)	๔-๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk: L)	๑-๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

ระดับความเสีย = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ X ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่าง ๆ

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
สูงมาก (Extreme)	๑๕-๒๕ คะแนน	มีมาตรการลด และประเมิ นซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
สูง (High)	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔-๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มี มาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑-๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

๔. การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

จากแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Score) ที่ได้จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง สามารถสรุปการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

ผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง
เจ้าหน้าที่รับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้มาติดต่อราชการ ซึ่งอาจมีผลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่	ลำดับ ๑ (สูง= ๙ คะแนน)
ผู้บังคับบัญชาอาจใช้อำนาจตามตำแหน่งในการมอบหมายงาน การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนเงินเดือน หรือการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยไม่ยึดหลักความเป็นธรรม ความโปร่งใส และหลักเกณฑ์ที่กำหนด ส่งผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือเอื้อประโยชน์แก่บุคคลบางราย	ลำดับ ๒ (ปานกลาง= ๘ คะแนน)
เจ้าหน้าที่อาจตรวจสอบเอกสารและคุณสมบัติของผู้ขออนุมัติหรือขออนุญาตไม่ครบถ้วน หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด ทำให้มีการอนุมัติแก่ผู้ที่ไม่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน หรืออนุมัติโดยใช้ข้อมูลอันเป็นเท็จ ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการและกระทบต่อความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน	ลำดับ ๓ (ปานกลาง= ๖ คะแนน)
เจ้าหน้าที่อาจดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณโดยตรวจสอบเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดการเบิกจ่ายเกินสิทธิ เบิกจ่ายซ้ำ หรือเบิกจ่ายในรายการที่ไม่สามารถเบิกได้ ทำให้ราชการได้รับความเสียหาย	ลำดับ ๔ (ปานกลาง= ๖ คะแนน)
ผู้มีอำนาจหรือผู้รับผิดชอบอาจจัดสรรหรืออนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณ โดยไม่ปฏิบัติตามแผนงาน วัตถุประสงค์ หรือความจำเป็นของทางราชการ รวมถึงอาจเอื้อประโยชน์แก่บุคคลหรือหน่วยงานใดเป็นการเฉพาะ ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณขาดความโปร่งใส ไม่คุ้มค่า และไม่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ	ลำดับ ๕ (ต่ำ= ๒ คะแนน)

๕. การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริต โดยความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือก ในลำดับต่อมา มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต อาจมี หลากหลายวิธีการ หน่วยงานควรทำการคัดเลือก วิธีที่ดีที่สุด และประเมินความคุ้มค่าเหมาะสมกับระดับ ความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมิน มาประกอบด้วย

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของ กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน (ดูคำอธิบายเพิ่มเติมตามตารางด้านล่าง)

คำอธิบายการประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย การประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่ สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุม ไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

การประเมินมาตรการดำเนินการเพื่อพิจารณา จัดทำหรือปรับปรุงมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต เพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริต ในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการยืนยันผลว่ามาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริตใหม่หากพบว่ารูปแบบการทุจริตหรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามวงจร PDCA

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี จึงได้ดำเนินการกำหนดและปรับปรุงมาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต ตามผลการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยกำหนด มาตรการ ตามตารางดังต่อไปนี้

มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	โอกาส/ ผลกระทบ			มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ									ผู้รับผิดชอบ	
	L	I	RS		ไตรมาส ๒			ไตรมาส ๓			ไตรมาส ๔				
					ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		
๑. ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ															
๑. การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติหรืออนุญาต	๒	๓	๖	๑.กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และระยะเวลาการพิจารณาอนุมัติหรืออนุญาตให้ชัดเจน พร้อมเผยแพร่ให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียรับทราบ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน ๒.กำหนดให้มีการสอบทานหรือกลั่นกรองการพิจารณาอนุมัติ โดยผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการตามลำดับชั้น ก่อนมีคำสั่งอนุมัติหรืออนุญาต เพื่อป้องกันการใช้ดุลยพินิจโดยมิชอบ ๓.นำระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือระบบสารสนเทศมาใช้ในการรับคำขอและติดตามผลการพิจารณา เพื่อเพิ่มความโปร่งใส ลดการใช้ดุลยพินิจ และสามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ ๔.ประกาศและดำเนินการตามนโยบาย No Gift Policy และมาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน พร้อมกำชับให้เจ้าหน้าที่ไม่เรียกรับหรือรับทรัพย์สินของขวัญ หรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้มาติดต่อราชการ ๕.จัดให้มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจโดยไม่เป็นธรรมหรือการเรียกรับผลประโยชน์ พร้อมคุ้มครองผู้ร้องเรียนและดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างเป็นธรรม										กลุ่มบริหารงานบุคคล	

เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	โอกาส/ ผลกระทบ			มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ									ผู้รับผิดชอบ		
	L	I	RS		ไตรมาส ๒			ไตรมาส ๓			ไตรมาส ๔					
					ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.			
๒.การรับของขวัญหรือ ผลประโยชน์	๓	๓	๙	๑.ประกาศและสื่อสารนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่ให้บุคลากรทุกระดับรับทราบ และถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยห้ามรับของขวัญ ของกำนัล ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้มา ติดต่อราชการหรือผู้มีส่วนได้เสียทุกกรณี ยกเว้นที่ กฎหมายหรือระเบียบกำหนด ๒.จัดทำแนวปฏิบัติและคู่มือการป้องกันการรับ สินบนและผลประโยชน์ทับซ้อน พร้อมเผยแพร่ให้ บุคลากรและผู้มาติดต่อราชการรับทราบอย่างทั่วถึง ๓.จัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และ ปลูกจิตสำนึกในการป้องกันการทุจริต รวมถึงให้ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และบทลงโทษ กรณีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยมิชอบ												ทุกกลุ่มงาน
๓. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ																
๑.การเบิกจ่าย งบประมาณและการ ตรวจสอบเอกสาร ประกอบการเบิกจ่าย	๒	๓	๖	๑.กำหนดขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณและการ ตรวจสอบเอกสารประกอบการเบิกจ่ายให้เป็นไป ตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่ เกี่ยวข้อง ๒.กำหนดให้มีการสอบทานและตรวจสอบความ ถูกต้อง ครบถ้วนของเอกสารประกอบการเบิกจ่าย ๓.จัดอบรมและพัฒนาความรู้ของบุคลากรด้าน การเงิน การคลัง และการพัสดุ ๔.เปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณตามที่ กฎหมายกำหนด และจัดให้มีช่องทางรับเรื่อง ร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแส												กลุ่มบริหารงาน การเงินและ สินทรัพย์

เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	โอกาส/ ผลกระทบ			มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ									ผู้รับผิดชอบ								
	L	I	RS		ไตรมาส ๒			ไตรมาส ๓			ไตรมาส ๔											
					ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.									
๒.การใช้ดุลยพินิจในการบริหารและใช้จ่ายงบประมาณ	๓	๓	๙	๑.กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ มติ คณะรัฐมนตรี และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ๒.จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณและแผนปฏิบัติการประจำปี พร้อมกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกรอบวงเงินที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นกรอบในการพิจารณาอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณ ๓.กำหนดให้มีการพิจารณากลับกรอบการใช้จ่ายงบประมาณโดยคณะกรรมการหรือผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ก่อนเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติ เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของบุคคลเพียงคนเดียว ๔.แบ่งแยกหน้าที่ของผู้เสนอ ผู้ตรวจสอบ ผู้อนุมัติ และผู้เบิกจ่าย ให้ชัดเจน (Segregation of Duties) เพื่อลดความเสี่ยงจากการใช้อำนาจโดยมิชอบและป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ๕.เปิดเผยข้อมูลแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ผลการเบิกจ่าย และข้อมูลที่กฎหมายกำหนดผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน																		กลุ่มบริหารงาน การเงินและ สินทรัพย์